

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอหนองม่วง จังหวัดลพบุรี
ข้อมูล ณ วันที่ ๑๕ เดือน สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุล นายบุญสม แยมครวญ
๒. เลขประจำตัวประชาชน ๓ ๑๖๐๓ ๐๐๐๒๓ ๙๘ ๑
๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ ๑๓๗/๑ ม.๑๐ ต.ดงดินแดง อ.หนองม่วง จ.ลพบุรี
โทรศัพท์ ๐๘๔-๗๑๙๔๕๗๘ Facebook - Line -
๓. เกิดวันที่ - เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๘ ปัจจุบันอายุ ๗๐ ปี
๔. สถานภาพ โสด สมรส หย่าร้าง
๕. ระดับการศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔
สถานศึกษา โรงเรียนวัดตึกกราชา อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี
คณะ/สาขาวิชา -

๖. อาชีพปัจจุบัน

- ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว
- ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร
ระบุ -

๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร ๒,๖๘๑,๒๕๐ บาท/ปี

๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๘

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. สินค้าหลัก.....อ้อยโรงงาน.....
๒. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน๒.....แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย
แปลงเรียนรู้ที่ ๑ การปลูกอ้อยโดยใช้ระบบน้ำหยด

แปลงเรียนรู้ที่ ๒ การใช้ระบบสูบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์

๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน.....๔.....ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย

ฐานเรียนรู้ที่ ๑ การปลูกอ้อยโดยใช้ระบบน้ำหยด

ฐานเรียนรู้ที่ ๒ การผลิตปุ๋ยอินทรีย์

ฐานเรียนรู้ที่ ๓ การผลิตฮอโมน

ฐานเรียนรู้ที่ ๔ การใช้ระบบสูบน้ำ
พลังงานแสงอาทิตย์

๔. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน ๖ หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน ๒ หลักสูตร ประกอบด้วย

- ๔.๑.๑ การปลูกอ้อยโดยใช้ระบบน้ำหยด
- ๔.๑.๒ การผลิตปุ๋ยอินทรีย์

๔.๒ หลักสูตรบังคับ จำนวน - หลักสูตร ประกอบด้วย

- ๔.๓ หลักสูตรเสริม จำนวน ๔ หลักสูตร ประกอบด้วย
 - ๔.๓.๑ การผลิตฮอโมนไข่
 - ๔.๓.๒ การใช้ระบบ solar cell ในการสูบน้ำ
 - ๔.๓.๓ การใช้ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดิน
 - ๔.๓.๔ เศรษฐกิจพอเพียง

๔.๔ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุนาจำนวน ๑ หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

หลักสูตร เทคโนโลยีการลดต้นทุนการผลิตอ้อยโรงงาน

วัตถุประสงค์หลักสูตร การลดต้นทุนการผลิต ซึ่งเกษตรกรใช้ต้นทุนในการผลิตอ้อย

บุคคลเป้าหมาย เกษตรกร ๘๕๐ ราย ในพื้นที่การผลิต ๑๘๖๔ ไร่

เนื้อหาวิชาโดยสรุป

การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตอ้อยด้วยเทคโนโลยีที่หลากหลาย เช่น เทคโนโลยีระบบน้ำหยด ระบบพลังงานแสงอาทิตย์ การเฝ้าระวังเพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุ การใช้ปุ๋ยอินทรีย์เพื่อลดต้นทุนการผลิต การจัดทำบัญชีต้นทุน เป็นต้น

วิธีการอบรม ใช้การบรรยาย สาธิต และมีแปลงเรียนรู้ เพื่อถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกร

สื่อที่ใช้ในการอบรม

เอกสารประกอบ วัสดุสาธิต และแปลงเรียนรู้

ประโยชน์ที่ผู้เรียนรู้จะได้รับ

สามารถเป็นแนวทางให้เกษตรกรเพื่อในการผลิตพืชให้ได้ผลผลิตเพิ่มขึ้น มีคุณภาพ ทั้งยังสามารถลดต้นทุนการผลิตได้อีกด้วย

๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างไรก็ตาม ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วมจัดทำแผนอย่างละเอียด)

๑. การเตรียมข้อมูลและการมีส่วนร่วมระดับพื้นที่ รวบรวมข้อมูลจากพื้นที่ เช่น ปัญหา ความต้องการของเกษตรกร ข้อมูลเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมของชุมชน จัดประชุมรับฟังความคิดเห็นจากกลุ่มเกษตรกร คัดเลือกประเด็นสำคัญ ที่สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และยุทธศาสตร์จังหวัด เพื่อใช้ในการเสนอจัดทำแผน

๒. การประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (ประชุม ศพก.) มีการเข้าร่วมประชุมอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำเสนอข้อมูลและร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมส่งเสริมการเกษตร กรมปศุสัตว์ กรมชลประทาน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคีเครือข่ายอื่น ๆ

๓. การจัดทำร่างแผนบูรณาการ เสนอแนวทาง/เสนอความต้องการจัดสรรงบประมาณโครงการ เช่น เจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตรอาจเสนอแผนพัฒนาศักยภาพเกษตรกร การส่งเสริมอาชีพ การใช้เทคโนโลยี กำหนดเป้าหมาย ระยะเวลา งบประมาณ และตัวชี้วัด ให้ชัดเจนและสามารถประเมินผลได้

๖. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แบบแผนฯ)

๑. การเตรียมแผนและกำหนดกรอบแผน โดยสำนักงานเกษตรอำเภอหนองม่วงประชุมพิจารณาแนวนโยบายจากกรมส่งเสริมการเกษตรและระดับจังหวัด กำหนดแนวทาง เป้าหมาย และกิจกรรมที่จะดำเนินงานตามศักยภาพของแต่ละ ศพก. และทำหนังสือแต่งตั้งทีมงานถอดบทเรียนศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) หลัก

๒. ลงพื้นที่ในการเก็บข้อมูลการถอดบทเรียน ทำการสอบถามข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับศูนย์การเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) วิเคราะห์ศักยภาพ ปัญหา ด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๓. ตรวจสอบข้อมูลและคืนข้อมูลให้เกษตรกร เพื่อให้เกษตรกรตรวจสอบก่อนจัดทำรายงาน และเผยแพร่การถอดบทเรียน

๔. สำนักงานเกษตรอำเภอหนองม่วงจัดทำรายงานผลการถอดบทเรียนและส่งมอบรายงานผลการถอดบทเรียนให้ทางกรมส่งเสริมการเกษตร และเผยแพร่การถอดบทเรียน เพื่อช่วยให้ความรู้ ประสบการณ์สามารถนำไปใช้ต่อยอดในพื้นที่อื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผน

๑. เกษตรกรต้นแบบ นายบุญสม แยมครวญ
๒. เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอหนองม่วง
๓. สมาชิกศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรหลัก และเครือข่าย

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำการเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แรงบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำการเกษตรแบบเดิม ๆ สู่งานทำการเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

การเผชิญกับปัญหาในการทำเกษตรแบบดั้งเดิมที่ให้ผลผลิตไม่แน่นอน ดินไม่ดี ต้นทุนการผลิตสูง เกิดความไม่มั่นคงทางรายได้ ส่งผลกระทบต่อคุณภาพ อีกแรงบันดาลใจสำคัญ คือ การได้เข้าร่วมอบรม เรียนรู้ หรือเห็นตัวอย่างจากเกษตรกรต้นแบบในพื้นที่ ที่ประสบความสำเร็จจากการนำเทคโนโลยีหรือหลักวิชาการมาใช้ เช่น การวิเคราะห์ดิน การใช้ระบบน้ำหยด การใช้สารชีวภัณฑ์แทนสารเคมี รวมถึงการวางแผนการผลิต และสามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับเพื่อนเกษตรกรคนอื่น ๆ ได้อีกด้วย

๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

ปัญหาดินเสื่อมโทรม ดินขาดธาตุอาหารอินทรีย์วัตถุ และความเป็นกรดต่างที่ไม่เหมาะสมเป็นอุปสรรคสำคัญในการผลิตพืชในพื้นที่ เพราะทำให้พืชเจริญเติบโตได้ไม่เต็มที่ ผลผลิตตกต่ำ และต้นทุนการผลิตสูงขึ้นเนื่องจากต้องใช้ปุ๋ยเคมีหรือสารปรับสภาพดินมากกว่าปกติ ความท้าทายนี้ข้าพเจ้าเริ่มมองหาแนวทางใหม่ในการฟื้นฟูดินอย่างยั่งยืน โดยอาศัยองค์ความรู้ทางวิชาการและเทคโนโลยีต่าง ๆ เช่น การวิเคราะห์ดินเพื่อรู้ค่าความอุดมสมบูรณ์และ pH , การปลูกพืชบำรุงดิน เช่น ปอเทือง ถั่วพรี้า เพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุ, การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน เมื่อเริ่มนำความรู้เหล่านี้มาปรับใช้ ค่อยๆเห็นการเปลี่ยนแปลงของดินดีขึ้น พืชฟื้นตัว ต้นทุนลดลง และไม่จำเป็นต้องพึ่งปุ๋ยเคมีมากเหมือนเดิม

๑.๒ รายละเอียดของการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

๑) การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาศศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

การประยุกต์ใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตร ล้วนอยู่บนพื้นฐานของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่เน้นพึ่งพาตนเอง การใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า และมีความมั่นคง ยั่งยืน และเป็นการทำการเกษตรเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และสร้างความเข้มแข็งให้เกษตรกรในพื้นที่ โดยมีการนำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร ดังนี้

การใช้ปุ๋ยอินทรีย์และชีวภัณฑ์ ผลิตปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก น้ำหมักชีวภาพ จากวัสดุเหลือใช้ใน และใช้สารชีวภัณฑ์ เช่น เชื้อราไตรโคเดอร์มา บิวเวอร์เรีย เพื่อควบคุมโรคพืช

การจัดการน้ำอย่างแม่นยำ ใช้ระบบน้ำหยด เพื่อลดการสูญเสีย น้ำ ช่วยประหยัดน้ำและลดปัญหาเชื้อราจากความชื้นสะสม

การจัดระบบปลูกพืชหมุนเวียนและพืชบำรุงดิน ปลูกพืชตระกูลถั่ว เช่น ถั่วพรี้า ปอเทือง ช่วยเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน

๒) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน

เริ่มจากการวิเคราะห์ดินเพื่อให้ทราบถึงธาตุอาหารของพืช เลือกใช้ท่อนพันธุ์ที่สะอาดและมีความต้านทานต่อโรคและแมลงในพื้นที่ รวมถึงมีการจัดการใช้ระบบน้ำหยด เพื่อเป็นการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่าและใช้ในปริมาณที่เหมาะสมกับพื้นที่ ลดการสูญเสียจากการระเหย มีการศึกษาใช้สารชีวภัณฑ์ในพื้นที่เพื่อควบคุมโรคและแมลง และมีการนำตัวห้ำและตัวเบียนซึ่งเป็นแมลงที่เป็นศัตรูทางธรรมชาติของศัตรูพืชในพื้นที่เข้ามาใช้ในพื้นที่ตนเอง

๓) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ต้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการอย่างละเอียด)

การใช้ท่อนพันธุ์อ้อยที่ทนทานต่อสภาพภูมิอากาศเป็นหนึ่งในแนวทางสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตอ้อยในภาวะที่ภูมิอากาศมีความแปรปรวนมากขึ้น เช่น ภัยแล้ง น้ำท่วม หรืออุณหภูมิสูงผิดปกติ ซึ่งแนวทางนี้ช่วยให้เกษตรกรสามารถปลูกอ้อยได้อย่างต่อเนื่องและมีผลผลิตที่สม่ำเสมอ

ขั้นตอนการเลือกและการใช้ท่อนพันธุ์

๑. เลือกพันธุ์ที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ เช่น หากพื้นที่มีฝนตกน้อย ควรเลือกพันธุ์ที่ทนแล้ง

๒. ใช้ท่อนพันธุ์จากแปลงพันธุ์ที่สะอาด ปราศจากโรค ช่วยลดปัญหาโรคระบาดและเพิ่มอัตราการงอก

๓. แช่น้ำยาเชื้อรา/สารป้องกันแมลงก่อนปลูก เพิ่มความแข็งแรงและการงอกของท่อนพันธุ์

๔. เก็บรักษาท่อนพันธุ์อย่างเหมาะสม หลีกเลี่ยงแสงแดดจัด เก็บในที่อากาศถ่ายเท

ประโยชน์ของการใช้ท่อนพันธุ์อ้อยที่ทนทานต่อสภาพภูมิอากาศ

๑. เพิ่มความอยู่รอดของต้นอ้อยในสภาพแวดล้อมที่ไม่เหมาะสม พันธุ์ที่ทนแล้ง ทนน้ำขัง หรือ ทนดินเค็มได้ ช่วยให้ปลูกได้ในพื้นที่ที่มีปัญหาเรื่องสภาพดินหรือฝนฟ้า

๒. ลดความเสี่ยงต่อโรคและแมลงศัตรูพืช พันธุ์ที่ผ่านการคัดเลือกจะมีความต้านทานต่อโรค เช่น โรคเส้ดำ หรือเพลี้ยแป้ง ได้ดีกว่า

๓. ให้ผลผลิตสูงและสม่ำเสมอ แม้นปีที่มีสภาพอากาศไม่ดี พันธุ์ที่ทนทานจะยังให้ผลผลิตได้ดีกว่า พันธุ์ทั่วไป

๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยีมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติม เพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๓.....ชนิด ประกอบด้วย

๑.๑) อ้อยโรงงาน	พื้นที่ปลูกจำนวน	๒๗๕	ไร่
๑.๒) ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	พื้นที่ปลูกจำนวน	๑๙	ไร่
๑.๓) มันสำปะหลัง	พื้นที่ปลูกจำนวน	๒๐	ไร่

๒) สินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๑.....ชนิด ประกอบด้วย

๒.๑) ปลาเบญจพรรณ	จำนวน	๑,๕๐๐	ตัว
------------------	-------	-------	-----

๓) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....-.....ชนิด ประกอบด้วย

๔) สินค้าเกษตร ด้านอื่น ๆ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๘.....ชนิด ประกอบด้วย

๔.๑) พักทอง	จำนวน	๑,๐๐๐	ต้น
๔.๒) มะเขือเทศ	จำนวน	๑๐๐	ต้น
๔.๓) พริก	จำนวน	๑๐๐	ต้น
๔.๔) มะเขือยาว	จำนวน	๑๐๐	ต้น
๔.๕) ถั่วฝักยาว	จำนวน	๑๐๐	ต้น
๔.๖) มะละกอ	จำนวน	๑๐๐	ต้น
๔.๗) แก้วมังกร	จำนวน	๑๐๐	ต้น
๔.๘) กลัวย่น้ำว่า	จำนวน	๓๐๐	ต้น

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก. มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

๑) สินค้า.....อ้อยโรงงาน.....มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

๑.๑) ค่าเตรียมดิน	เป็นเงิน	๒,๒๐๐	บาท/ไร่
๑.๒) ค่าปุ๋ย	เป็นเงิน	๗๕๐	บาท/ไร่
๑.๓) ค่ายา	เป็นเงิน	๔๕๐	บาท/ไร่
๑.๔) ค่าน้ำมัน	เป็นเงิน	๑,๐๐๐	บาท/ไร่
๑.๕) ค่าน้ำ	เป็นเงิน	๕๐๐	บาท/ไร่
๑.๖) ค่าจ้างแรงงาน	เป็นเงิน	๒,๐๐๐	บาท/ไร่
๑.๗) ค่าขนส่ง	เป็นเงิน	๑,๕๐๐	บาท/ไร่
รวมต้นทุนการผลิต	๘,๔๐๐	บาท/ไร่	
รายได้	๙,๗๕๐	บาท/ไร่	

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรต้นแบบ มีดังนี้

๑) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน)
ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....-.....
เฉลี่ยรายได้วันละ.....-.....บาท/วัน

๒) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....กล้วย.....
เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ.....๑,๐๐๐.....บาท/สัปดาห์

๓) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน)
ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....-.....
เฉลี่ยรายได้เดือนละ.....-.....บาท/เดือน

๔) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)
ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....อ้อยโรงงาน,ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์,มันสำปะหลัง.....
เฉลี่ยรายได้ปีละ..... ๓,๐๓๘,๕๑๔บาท/ปี

๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

ประโยชน์ต่อตนเอง : มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการปรับเปลี่ยนวิถีและการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการทำเกษตร ลดการใช้ปุ๋ยเคมีและน้ำ สุขภาพดีขึ้น ไม่มีสารตกค้างในแปลง และทำให้ตนเองไม่หยุดพัฒนาเรียนรู้ ทดลองทำ

ประโยชน์ต่อเกษตรกรรายอื่น : เกษตรกรในชุมชนที่มาเรียนรู้ที่ ศพก. ได้นำแนวทางกลับไปปรับใช้ในแปลงตนเอง มีการแบ่งปันอาชีพ ความรู้และพัฒนาการทำเกษตรใหม่ๆ

ประโยชน์ที่เกิดกับชุมชน : ลดการเผาตอซัง ลดวันพิษในชุมชนมีการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน เช่น การทำปุ๋ยหมักใช้เอง ศพก.กลายเป็นศูนย์การเรียนรู้ให้เกษตรกรใกล้เคียงเข้ามาศึกษา ช่วยส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน เช่น การรวมกลุ่มปลูกพืชใช้น้ำน้อย

๓. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

การใช้ระบบน้ำหยด ช่วยลดการใช้น้ำจากวิธีทั่วไป ช่วยลดการระเหยของน้ำ การซึมลึกเกินความจำเป็นและการไหลบ่า ลดการเติบโตของวัชพืชทำให้ไม่ต้องใช้สารเคมีในการกำจัด ส่งเสริมให้เกิดการทำเกษตรที่ยั่งยืนยิ่งขึ้น

การปลูกพืชคลุมดิน/หมุนเวียนพืช ป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน เพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน ลดการสะสมของศัตรูพืช โรค แมลง และการใช้สารเคมี

การจัดการเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร (เช่น การทำปุ๋ยหมัก/น้ำหมักชีวภาพ) ลดปริมาณขยะและการเผาในพื้นที่เกษตร เปลี่ยนของเสียเป็นทรัพยากร เช่น ปุ๋ยอินทรีย์ ลดการใช้สารเคมี

ผลดีต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชน

ลดปัญหาฝุ่นควันจากการเผาเศษพืช ซึ่งเป็นสาเหตุของการเกิดมลพิษทางอากาศ ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

ด้านน้ำ ใช้ระบบน้ำหยด/สปริง ระบบโซล่าเซลล์ ลดการใช้น้ำมากกว่าระบบรดน้ำแบบท่วม ชุดสระ กักเก็บน้ำและปลูกหญ้าแฝกคั่นนา ป้องกันการพังทลายของตลิ่งและเก็บน้ำไว้ใช้ยามแล้ง พื้นที่ชลประทาน ใช้ได้ยาวขึ้นตลอดฤดูเพาะปลูก

ด้านการลดการใช้สารเคมี ใช้ชีวภัณฑ์ทดแทนสารเคมี เช่น เชื้อราไตรโคเดอร์มา บีวเบอร์เรีย, ไม่เผา ตอซังพืช แต่ย่อยสลายด้วยจุลินทรีย์หรือการไถกลบ ทำให้เพิ่มจุลินทรีย์มีประโยชน์ในดิน

ด้านการลดของเสียและการจัดการเศษวัสดุเหลือใช้ เศษพืช เศษฟาง เศษผลผลิต นำมาทำปุ๋ยหมัก หรือน้ำหมักชีวภาพใช้ในแปลง ลดค่าใช้จ่าย ไม่ใช่ให้เกิดมลพิษทางอากาศ

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ศูนย์หลัก มีความรู้และความเชี่ยวชาญข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรในพื้นที่ได้เป็นอย่างดี ทั้งสภาพบริบทของพื้นที่ พันธุ์พืชที่เหมาะสม สามารถเป็นศูนย์กลางในการจัดกระบวนการถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรและผู้สนใจ รวมถึงเป็นจุดนัดพบระหว่างเกษตรกรกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรและหน่วยงานต่าง ๆ ทำให้การสื่อสารและการแก้ไขปัญหา มีความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ มีความรู้และความเข้าใจในข้อมูลพื้นฐานทางการเกษตรของพื้นที่เป็นอย่างดี โดยได้ศึกษาวิเคราะห์ และลงมือปฏิบัติจริงในพื้นที่ ทั้งในด้าน สภาพภูมิอากาศ ดิน น้ำ พืช สัตว์ ทำให้สามารถประเมินและแนะนำวิธีการผลิตพืชได้อย่างเหมาะสม

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

ข้าพเจ้าในฐานะเกษตรกรต้นแบบ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.ต้นแบบ) ได้ทำหน้าที่เป็น แหล่งเรียนรู้หลักของชุมชน และพื้นที่ใกล้เคียง โดยเน้นการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติจริง ถ่ายทอดจากประสบการณ์ตรง มีการจัดอบรม และบรรยายถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรหน่วยงาน และผู้ที่สนใจอย่างต่อเนื่อง โดยการให้บริการเป็นจุดอบรมหน่วยงานราชการต่างๆ เช่น กรมปศุสัตว์ กรมตรวจบัญชีและสหกรณ์ กรมพัฒนาที่ดิน และกรมส่งเสริมการเกษตร เป็นต้น

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ศูนย์หลักอำเภอหนองม่วง ทำหน้าที่ในการบริการแก้ไขปัญหาทางการเกษตรให้แก่เกษตรกรในพื้นที่และผู้ที่มีประสบปัญหา โดยให้คำแนะนำ แนวทางการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพื้นที่ และเกษตรกรต้นแบบยังทำหน้าที่ในการรับเรื่องร้องเรียนของบุคคลในพื้นที่ และประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการแก้ไขปัญหาที่พบเจอได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

ในฐานะศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.หลัก) ได้ทำหน้าที่เป็น แหล่งรวบรวม เผยแพร่ และถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรและองค์ความรู้ทางวิชาการ ที่ทันสมัย ถูกต้อง และตรงกับความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่ ทำให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงความรู้ และนำไปปรับใช้ในการทำการเกษตรได้จริง

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติต่ออย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

ในฐานะศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.หลัก) เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ที่สามารถขยายผลองค์ความรู้ไปสู่เกษตรกรรายอื่นได้ ทั้งผ่านการอบรม การเรียนรู้แบบลงมือทำ และการเผยแพร่ข้อมูลผ่านช่องทางออนไลน์ ส่งผลให้เกษตรกรในพื้นที่มีความรู้และทักษะเพิ่มขึ้น สามารถปรับเปลี่ยนวิธีการผลิต ลดต้นทุน เพิ่มผลผลิตและรายได้ รวมถึงสร้างความมั่นคงทางอาชีพได้

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่

ศพก.หลักอำเภอหนองม่วง ได้ดำเนินงานโดยอาศัยความร่วมมือกับทุกภาคส่วนในพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชน และกลุ่มเกษตรกร เพื่อร่วมกันพัฒนาความรู้ ทางด้านการเกษตรและยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรในชุมชน

๔.๑.๗ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

ในฐานะประธานคณะกรรมการ ศพก. ข้าพเจ้าได้มุ่งมั่นขับเคลื่อนศูนย์ฯ ให้เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ ด้านการเกษตรของชุมชนอย่างแท้จริง ทั้งในด้านการถ่ายทอดองค์ความรู้ การแก้ไขปัญหาเกษตร การส่งเสริม เทคโนโลยี และการสร้างเครือข่ายเกษตรกร ทำให้ศูนย์เป็นที่ยอมรับและเป็นประโยชน์ต่อเกษตรกรในพื้นที่

โดยการกำหนดแนวทางการดำเนินงานศูนย์ฯ, เป็นผู้นำการถ่ายทอดองค์ความรู้แก่เกษตรกรในพื้นที่, เป็นผู้นำการถ่ายทอดองค์ความรู้แก่เกษตรกรในพื้นที่ และประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน

ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ศูนย์หลัก อำเภอหนองม่วง คือ การได้เป็นส่วนหนึ่งของการขับเคลื่อนการพัฒนาด้านการเกษตรในชุมชน การได้เห็นเกษตรกรนำความรู้และเทคโนโลยีที่ถ่ายทอดไปปรับใช้กับพื้นที่ของตนเอง ทำให้สามารถเพิ่มผลผลิต และลดต้นทุนการผลิตได้ ความภูมิใจอีกประการหนึ่งก็คือ การได้ทำหน้าที่ในการประสานงานร่วมกับ ศพก.ศูนย์เครือข่าย และกลุ่มแปลงใหญ่ในพื้นที่อำเภอค้อยบูรณาการ พัฒนาให้มีความเข้มแข็ง สามารถขับเคลื่อนได้ดี และเป็นต้นแบบให้แก่ชุมชน

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ

ความเป็นผู้นำในรูปแบบทางการ ข้าพเจ้าได้รับการแต่งตั้งเป็นประธาน ศพก. ซึ่งทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางการถ่ายทอดความรู้ทางการเกษตรสู่เกษตรกรในพื้นที่ และประสานงานกับหน่วยงานราชการเพื่อพัฒนางานด้านเกษตรให้ก้าวทันสถานการณ์ปัจจุบัน

๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

การเสียสละของข้าพเจ้าไม่ได้มองเป็นภาระ แต่เป็นความภาคภูมิใจที่ได้มีส่วนร่วมในการสร้างความรู้ให้เกษตรกรที่เข้มแข็ง จึงยึดถือหลัก “ประโยชน์ของส่วนรวมต้องมาก่อนผลประโยชน์ส่วนตน” เป็นแนวทางในการดำเนินงาน โดยมีการเสียสละทั้งด้านเวลา ทรัพยากร และร่างกายแรงใจ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อพี่น้องเกษตรกรในชุมชน

๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

“ทำงานเป็นธรรมดา เราต้องเหนื่อย แต่ผมไม่เคยท้อเลย”

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

เกษตรกรต้นแบบ นายบุญสม แยมครวญ

เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอหนองม่วง

สมาชิกศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรหลัก และเครือข่าย)

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

๑. การกำหนดเป้าหมายและประเด็นการถอดบทเรียน โดยการกำหนดหัวข้อที่ต้องการถอดบทเรียน เช่น การใช้เทคโนโลยีการผลิต, การถ่ายทอดความรู้, ผลลัพธ์ที่เกิดกับเกษตรกร, การมีส่วนร่วมของชุมชน เป็นต้น และพิจารณาช่วงเวลา เหตุการณ์ หรือกิจกรรมที่เกิดขึ้นจริงในการดำเนินงาน

๒. การเก็บข้อมูล โดยใช้เครื่องมือหลากหลายในการเก็บข้อมูล เช่น การสัมภาษณ์ การสนทนา การสังเกต การทบทวนเอกสาร รายงานกิจกรรม หรือภาพถ่ายประกอบ

๓. การวิเคราะห์ข้อมูล จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของการดำเนินงาน ใช้ลำดับเหตุการณ์ในการสรุปลำดับเหตุการณ์หรือการเปลี่ยนแปลงช่วงเวลา
๔. การสรุปบทเรียนการดำเนินงานว่า “อะไรคือความสำเร็จ” และ “อะไรที่ควรปรับปรุง”

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

ปัญหาและอุปสรรค

๑. ข้อจำกัดด้านเวลาและความพร้อม มักมีภารกิจประจำ เช่น งานในไร่นา หรือ ฤดูกาลเก็บเกี่ยว ทำให้ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมถอดบทเรียนได้อย่างเต็มที่
๒. ขาดทักษะในการเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ
๓. การประมวลผลข้อมูลไม่ต่อเนื่อง
๔. การสื่อสารผลการถอดบทเรียนยังไม่ครอบคลุม

ข้อเสนอแนะ

๑. จัดกิจกรรมสื่อสารให้เกษตรกรเข้าใจความสำคัญของการถอดบทเรียน
๒. เลือกช่วงเวลาในการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม
๓. สร้างระบบจัดเก็บข้อมูลและติดตามผลอย่างต่อเนื่อง

- ***หมายเหตุ**
๑. ให้แนบภาพประกอบในแต่ละข้อ
 ๒. ใส่ภาคผนวกในส่วนของแผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และศพก. เครือข่าย หรือส่วนอื่นๆที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของ ศพก.

ภาคผนวก

แผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก.

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอหนองม่วง จังหวัดลพบุรี

★ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอหนองม่วง
วิทยากรเกษตรกร นายบุญสม แ้มครวญ

จัดทำโดย สำนักงานเกษตรอำเภอหนองม่วง จังหวัดลพบุรี

- 1 ศูนย์เรียนรู้ด้านประมง
วิทยากรเกษตรกร นายลือชัย เกิดศรี
- 2 ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน
วิทยากรเกษตรกร นายลือชัย เกิดศรี
- 3 ศูนย์เรียนรู้การผลิตผักปลอดสารพิษ
วิทยากรเกษตรกร นายชูชาติ สมัยมาก
- 4 ศูนย์เรียนรู้การผลิตผักปลอดสารพิษ
หมู่ที่ 8 ตำบลหนองทราย
วิทยากรเกษตรกร นายชูชาติ สมัยมาก
- 5 ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน ดงดินแดง
วิทยากรเกษตรกร นายเสขิณ กองมิตรชัย
- 6 ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน
วิทยากรเกษตรกร นางกวิพาเอ โปรงแสง
- 7 ศูนย์เรียนรู้การผลิตผักปลอดสารพิษ
วิทยากรเกษตรกร นายนายขันเท เชื้อเกตุ
- 8 ศูนย์จัดการดินและปุ๋ยชุมชน
วิทยากรเกษตรกร นางศศิธร เพชรหิน
- 9 ศูนย์จัดการศัตรูพืช
วิทยากรเกษตรกร นางเกษร สมเรือง
- 10 ศูนย์เรียนรู้การผลิตปุ๋ยอินทรีย์ บ้านบ่อตาปริง
วิทยากรเกษตรกร นางเกษร สมเรือง

